

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

=====

ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

/ລກທີ 175 /ນ.ຍ

ດຳລັດ
ວ່າດ້ວຍແຊັກ

- ອີງຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ສະບັບເລກທີ 01/95/ສພຊ. ລົງວັນທີ 8 ມີນາ 1995;
- ອີງຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເລກທີ 05/ສພຊ ລົງວັນທີ 14 ຕຸລາ 1995;
- ອີງຕາມ ການສະເໜີຂອງຜູ້ວ່າການທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີອອກດຳລັດ :

ໝວດທີ I

ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1. ຈຸດປະສົງຂອງດຳລັດ

ດຳລັດສະບັບນີ້ ກຳນົດລະບຽບການກ່ຽວກັບການອອກ, ການສົ່ງຈ່າຍ ແລະ ການໂອນແຊັກ, ການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກ, ສິດໜ້າທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ທີ່ມີການພົວພັນກັບແຊັກ ແນໃສ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນການຊຳລະ, ຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ເງິນສົດ ແລະ ການຟື້ນເງິນ, ເຮັດໃຫ້ເງິນກີບມີສະເຖີຍລະພາບ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການເຜີຍທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ມາດຕາ 2. ແຊັກ

ແຊັກແມ່ນເອກະສານທີ່ເປັນເຄື່ອງມືຊຳລະແທນເງິນຊື່ເຈົ້າຂອງບັນຊີໄດ້ສົ່ງໃຫ້ທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນຈ່າຍເງິນທັນທີໃຫ້ຜູ້ຮັບເງິນ ຫລື ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນຕາມຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ຮັບເງິນ.

ມາດຕາ 3. ການນຳໃຊ້ແຊັກ

ແຊັກມີຄຸນຄ່າຄ່າຍຄືເງິນສົດ. ໃນເມື່ອຄູ່ສັນຍາຫາກໄດ້ຕົກລົງກັນແລ້ວ ຜູ້ເປັນເຈົ້າໜີ້ບໍ່ມີສິດປະຕິເສດການສຳລະຫນີດ້ວຍແຊັກ.

ມາດຕາ 4. ຮູບແບບ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງແຊັກ

ແຊັກແມ່ນເອກະສານຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຮູບແບບ ແລະ ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ :

- ຄຳວ່າ " ແຊັກ " ແລະ ເລກທີຂອງແຊັກ;
- ຊື່ທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນທີ່ອອກແຊັກ;
- ຄຳສັ່ງຈ່າຍ ແລະ ຊື່ຜູ້ຮັບ;
- ຈຳນວນເງິນ ແລະ ສະກຸນເງິນທີ່ສັ່ງຈ່າຍ;
- ບ່ອນຈ່າຍເງິນ;
- ເລກໝາຍບັນຊີຂອງຜູ້ສັ່ງຈ່າຍ;
- ເລກລະຫັດຂອງແຊັກ;
- ວັນທີເຊັນແຊັກ;
- ລາຍເຊັນຂອງຜູ້ສັ່ງຈ່າຍ.

ມາດຕາ 5. ປື້ມແຊັກ

ປື້ມແຊັກປະກອບດ້ວຍໃບແຊັກທີ່ຂຽນຊື່ຂອງເຈົ້າຂອງບັນຊີແລະ ເລກທີອັນດຽວກັນກັບຫົວຂວັນຂອງປື້ມແຊັກ.

ປື້ມແຊັກນີ້ຕ້ອງມອບໃຫ້ເຈົ້າຂອງບັນຊີເປັນຜູ້ນຳໃຊ້;ທະນາຄານຈະບໍ່ໃຫ້ປື້ມແຊັກແກ່ຜູ້ທີ່ທະນາຄານຫ້າມສັ່ງຈ່າຍແຊັກຫລືຖອນປື້ມແຊັກຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ລະເມີດລະບຽບການນຳໃຊ້ແຊັກ.

ຜູ້ຖືປື້ມແຊັກຕ້ອງຮັກສາປື້ມແຊັກຂອງຕົນໃຫ້ດີ ໃນກໍລະນີມີການຕົກເຮັ່ຍເສັຍຫາຍດ້ວຍຄວາມປະມາດເລີນເລີ້ຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຜູ້ກ່ຽວຈະໄດ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 6. ຈຳນວນເງິນໃນແຊັກ

ຈຳນວນເງິນໃນແຊັກແມ່ນໃຫ້ຂຽນເປັນຕົວເລກ ແລະ ຕົວໜັງສື, ຖ້າວ່າຈຳນວນເງິນເປັນຕົວເລກ ແລະ ຕົວໜັງສືຫາກບໍ່ກົງກັນທະນາຄານມີສິດສັ່ງແຊັກຄືນໃຫ້ ຜູ້ຖືແຊັກ.

ນາດຕາ 7. ປະເພດຂອງແຊັກ

ແຊັກປະກອບມີສາມປະເພດດັ່ງນີ້ :

- ແຊັກບຸກຄົນ ຊຶ່ງແມ່ນແຊັກສ່ວນຕົວ ຫລື ແຊັກຂອງນິຕິບຸກຄົນທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງບັນຊີ;
- ແຊັກທະນາຄານ ຊຶ່ງແມ່ນທະນາຄານເອງເປັນເຈົ້າຂອງບັນຊີ;
- ແຊັກຂອງສະຖາບັນການເງິນອື່ນທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ອອກແຊັກ.

ນາດຕາ 8. ຮູບການນຳໃຊ້ແຊັກ

ຮູບການນຳໃຊ້ແຊັກມີດັ່ງນີ້ :

- ແຊັກບໍ່ຍັງຜູ້ຮັບເງິນ ແມ່ນແຊັກທີ່ປະຫວ່າງເປົ້າ ຫລື ຂຽນວ່າ " ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ຖື " ຫລື " ຈ່າຍສິດ " ຊຶ່ງທະນາຄານຈະຕ້ອງຈ່າຍເງິນໃຫ້ຜູ້ຖືແຊັກໄປນັ້ນໃນທັນໃດ;
- ແຊັກຍັງຜູ້ຮັບເງິນ ແມ່ນແຊັກທີ່ຂຽນຊື່ຜູ້ທີ່ມີສິດຮັບເງິນ ແລະ ທະນາຄານຈະຈ່າຍເງິນ ໃຫ້ແຕ່ຜູ້ຍັງຊື່ເທົ່ານັ້ນ;
- ແຊັກທີ່ຈ່າຍເຂົ້າບັນຊີທົ່ວໄປແມ່ນແຊັກທີ່ມີຂີດສອງເສັ້ນຂະໜານຍູ່ແຈເທິງເບື້ອງ ຊ້າຍ ຢູ່ລະຫວ່າງສອງເສັ້ນຂະໜານດັ່ງກ່າວຈະຂຽນ " ຈ່າຍເຂົ້າບັນຊີເທົ່ານັ້ນ " ຫລື " ບໍ່ຂຽນຫຍັງໃສ່ " ໃຫ້ໂອນເຂົ້າບັນຊີຂອງຜູ້ຖືແຊັກຢູ່ໃນທະນາຄານໃດກໍໄດ້;
- ແຊັກທີ່ຈ່າຍເຂົ້າບັນຊີສະເພາະແມ່ນແຊັກທີ່ມີຂີດສອງເສັ້ນຂະໜານຍູ່ແຈເທິງເບື້ອງ ຊ້າຍເຊິ່ງລະຫວ່າງກາງສອງເສັ້ນຂະໜານນັ້ນມີການບົ່ງຊີ້ຂອງທະນາຄານໃດຫນຶ່ງສະເພາະ ໃຫ້ໂອນເຂົ້າບັນຊີຂອງທະນາຄານທີ່ໄດ້ບົ່ງຊີ້ໄວ້;
- ແຊັກເດີນທາງແມ່ນແຊັກທີ່ທະນາຄານເປັນຜູ້ອອກໃຫ້ຜູ້ຊື້ ຊຶ່ງສາມາດນຳໄປຊຳລະ ຫນີ້ສິນ ຫລື ສະເຫນີເຝິກຈ່າຍເປັນເງິນສົດໄດ້ນຳທຸກທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ;
- ແລະ ຮູບການນຳໃຊ້ແຊັກອື່ນໆ.

ນາດຕາ 9. ອາຍຸຂອງແຊັກ

ແຊັກມີອາຍຸຫນຶ່ງຮ້ອຍແປດສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ເຊັນສິ່ງຈ່າຍເປັນຕົ້ນໄປ. ແຊັກຫນຶ່ງ ອາຍຸບໍ່ສາມາດເປີກເງິນໄດ້ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຜູ້ສິ່ງຈ່າຍຫາກຍິນຍອມຈ່າຍເງິນ. ຖ້າຫາກວ່າຜູ້ສິ່ງ ຈ່າຍບໍ່ຍິນຍອມຈ່າຍເງິນ, ຜູ້ຮັບແຊັກມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຂໍຄ່າເສັຍຫາຍທາງແພ່ງ.

ຜູ້ຮັບແຊັກມີສິດສະເຫນີຂໍເຝິກເງິນນຳທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນພາຍໃນແປດວັນ ນັບ ແຕ່ວັນສິ່ງຈ່າຍເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າຫາກວ່າພາຍໃນເວລາກຳນົດດັ່ງກ່າວທະນາຄານບໍ່ສາມາດຈ່າຍ ເງິນຕາມແຊັກໄດ້ຍ້ອນວ່າເງິນບໍ່ມີໃນບັນຊີຂອງຜູ້ສິ່ງຈ່າຍ, ຜູ້ຮັບແຊັກມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຜູ້ສິ່ງຈ່າຍ ໃນສະຖານອອກແຊັກບໍ່ມີເງິນ.

ໃນກໍລະນີຜູ້ຮັບແຊັກຫາກສະເຫນີຂໍເຝິກເງິນພາຍຫລັງແປດວັນ ແຕ່ບໍ່ກາຍຮ້ອຍແປດ ສິບວັນນັບແຕ່ວັນສິ່ງຈ່າຍເປັນຕົ້ນໄປຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນຈາກທະນາຄານຍ້ອນວ່າ ເງິນ

ບໍ່ມີໃນບັນຊີຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ, ຜູ້ຮັບແຊັກຕ້ອງໄດ້ລໍຖ້າໄປຍົກເຈັດວັນໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ ແລະ ຜູ້ຮັບແຊັກຫາກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນດຽວກັນ ແລະ ສືບສືບວັນ ຖ້າວ່າຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ ແລະ ຜູ້ຮັບແຊັກຫາກຢູ່ ທ້ອງຖິ່ນຕ່າງກັນ. ຖ້າວ່າກາຍກຳນົດນີ້ແລ້ວຫາກຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບເງິນຜູ້ຮັບແຊັກຈຶ່ງມີສິດຮ້ອງ ພ້ອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ ໃນສະຖານສົ່ງຈ່າຍແຊັກບໍ່ມີເງິນ.

ໃນກໍລະນີຜູ້ຮັບແຊັກ ຫາກສະເໜີຂໍເປີກເງິນຊັກຊ້າຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ ພາໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ ສາມາດຂໍເປີກເງິນໄດ້ຕາມອາຍຸການຂອງແຊັກ. ຜູ້ຮັບແຊັກຕ້ອງສະເໜີຂໍເປີກເງິນນຳ ທະນາຄານ ບ່ອນຈ່າຍເງິນພາຍໃນກຳນົດສືບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ເຫດສຸດວິໄສໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ.

ໝວດທີ II

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຊັກ

ມາດຕາ 10. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຊັກ

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຊັກປະກອບມີ :

- ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ;
 - ຜູ້ຮັບແຊັກ;
 - ຜູ້ຈ່າຍເງິນ;
- ນອກນີ້ອາດຈະມີ :
- ຜູ້ສະຫລັກຫລັງແຊັກ;
 - ຜູ້ຖືແຊັກ;
 - ທະນາຄານຮັບແຊັກ;
 - ສູນຊໍາລະ;
 - ຜູ້ຄ້າປະກັນ.

ມາດຕາ 11. ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ

ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ ແມ່ນເຈົ້າຂອງບັນຊີ ຫລື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບມອບສິດຈາກເຈົ້າຂອງບັນຊີທີ່ສົ່ງໃຫ້ ທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນບ່ອນທີ່ຕົນມີບັນຊີເງິນຝາກ ຈ່າຍເງິນໃຫ້ບຸກຄົນໃດ ຫນຶ່ງດ້ວຍການຫັກເງິນໃນບັນຊີຂອງຕົນເພື່ອຊໍາລະ.

ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ສາມາດເປັນຜູ້ສົ່ງຈ່າຍແຊັກມີຄື:

- ບຸກຄົນທີ່ທະນາຄານຫ້າມສົ່ງຈ່າຍແຊັກ;

- ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ;
- ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນພາວະຝັນຟູທຸລະກິດຫລືຢູ່ໃນລະຫວ່າງສຳລະສະສາງເພື່ອຝັນຟູຖານະການເງິນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກສານ;

ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ເຊັນສິ່ງຈ່າຍແຊັກໄປແລ້ວ ຜູ້ສິ່ງຈ່າຍບໍ່ມີສິດຖອນເງິນຈຳນວນສິ່ງຈ່າຍຕາມໃບແຊັກອອກຈາກບັນຊີ ຫລື ຄັດຄ້ານຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືແຊັກຖືກອັບປະໂຫຍດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ກໍລະນີແຊັກຖືກລັກ, ເສຍ, ຖືກທຳລາຍ ຫລື ຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຊັນແຊັກ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບແຊັກຍັງຢູ່ໃນພາວະຝັນຟູ ຫລື ລົ້ມລະລາຍ.

ມາດຕາ 12. ຜູ້ຮັບແຊັກ

ຜູ້ຮັບແຊັກແມ່ນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບແຊັກໂດຍກົງຈາກຜູ້ສິ່ງຈ່າຍ ຊຶ່ງສາມາດນຳເອົາແຊັກໄປເບີກເອົາເງິນຈາກທະນາຄານ ຫລື ເຊັນສະຫລັກຫລັງຕໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນ.

ມາດຕາ 13. ຜູ້ຈ່າຍເງິນ

ຜູ້ຈ່າຍເງິນແມ່ນທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ຊຶ່ງແມ່ນບ່ອນຜູ້ສິ່ງຈ່າຍເປີດບັນຊີເງິນຝາກກະແສລາຍວັນ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຄຳສັ່ງໃຫ້ຈ່າຍເງິນຕາມແຊັກ.

ມາດຕາ 14. ຜູ້ຖືແຊັກ

ຜູ້ຖືແຊັກ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງແຊັກຊຶ່ງອາດຈະແມ່ນຜູ້ຮັບແຊັກ, ຜູ້ຮັບໂອນແຊັກ ຫລື ຜູ້ຮັບຕໍ່ຊ່ວງສຸດທ້າຍ.

ມາດຕາ 15. ທະນາຄານຮັບແຊັກ

ທະນາຄານຮັບແຊັກໝາຍເຖິງທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ບ່ອນຜູ້ຖືແຊັກນຳເອົາແຊັກມາສະເໜີ ເພື່ອໃຫ້ຮຽກເກັບເງິນ.

ມາດຕາ 16. ສູນຊຳລະແຊັກ

ສູນຊຳລະແຊັກ ແມ່ນບ່ອນແລກປ່ຽນແຊັກຂອງບັນດາທະນາຄານທຸລະກິດ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນອື່ນໆດ້ວຍກັນ.

ມາດຕາ 17. ຜູ້ຄ້ຳປະກັນແຊັກ

ຜູ້ຄ້ຳປະກັນແຊັກ ແມ່ນຜູ້ຮັບປະກັນການຊຳລະແທນຜູ້ສິ່ງຈ່າຍ ຫລື ຜູ້ສະຫລັກຫລັງແຊັກຕາມຄຳຮຽກຮ້ອງຂອງຜູ້ຮັບ ຫລື ຜູ້ສິ່ງຈ່າຍແຊັກ. ແຊັກໃບດຽວອາດຈະຖືກຄ້ຳປະກັນໂດຍນິຕິບຸກຄົນ ຫລື ບຸກຄົນຜູ້ດຽວ ຫລື ຫລາຍຄົນ. ການຄ້ຳປະກັນອາດຈະຄ້ຳປະກັນຈຳນວນເງິນໃນແຊັກທັງໝົດ ຫລື ສ່ວນໃດສ່ວນນຶ່ງ ການຄ້ຳປະກັນໃຫ້ຂຽນເນື້ອໃນຈະແຈ້ງໃສ່ໃບແຊັກ ຫລື ໃບຄັດຕິດແຊັກພ້ອມດ້ວຍລາຍເຊັນ.

ຫນວດທີ III

ການໂອນແຊັກ

ມາດຕາ 18. ການໂອນແຊັກ

ການໂອນແຊັກແມ່ນການນອບແຊັກຈາກບຸກຄົນໜຶ່ງໄປໃຫ້ອີກບຸກຄົນໜຶ່ງ ດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ ຫລື ດ້ວຍການນອບໃຫ້ໂດຍບໍ່ມີການສະຫລັກຫລັງ. ການເຊັນສະຫລັກຫລັງແຊັກ ສາມາດເຊັນໄດ້ຫລາຍເທື່ອຕໍ່ເບື້ອງກັນ.

ການໂອນແຊັກໃຫ້ດຳເນີນພາຍໃນກຳນົດຮ້ອຍແປດສິບວັນນັບແຕ່ວັນສິ້ນຈ່າຍເປັນຕົ້ນໄປ. ແຊັກທີ່ຖືກປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນຈາກທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນ ບໍ່ມີສິດໂອນໃຫ້ຜູ້ອື່ນຕໍ່ມອີກ.

ມາດຕາ 19. ປະເພດແຊັກທີ່ໂອນໄດ້ດ້ວຍການສະຫລັກຫລັງ

ແຊັກທີ່ໂອນດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງແມ່ນ ແຊັກທີ່ຈ່າຍຕາມຄຳສັ່ງຊຶ່ງບົ່ງຊີ້ຂອງຜູ້ຮັບເງິນ.

ມາດຕາ 20. ປະເພດແຊັກທີ່ໂອນໄດ້ດ້ວຍການນອບ

ແຊັກທີ່ສາມາດໂອນໄດ້ລວມມີ:

- ມີການເຊັນສະຫລັກຫລັງ;
- ບໍ່ມີການເຊັນສະຫລັກຫລັງ.

ແຊັກທີ່ໂອນດ້ວຍການນອບໂດຍບໍ່ມີການເຊັນສະຫລັກຫລັງຫລືແຊັກເຊັນສະຫລັກຫລັງໂດຍບໍ່ມີການບົ່ງຊີ້ແມ່ນແຊັກຊຶ່ງຜູ້ຖືແຊັກມີສິດນຳໄປເບິກເງິນຈາກທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນໄດ້ໃນທັນທີ.

ມາດຕາ 21. ເນື້ອໃນ ແລະ ເງື່ອນໄຂການໂອນແຊັກດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ

ການໂອນແຊັກດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ ແມ່ນການເຊັນສະຫລັກຫລັງໃສ່ໃນແຊັກໂດຍບົ່ງຊີ້ ຫລື ບໍ່ບົ່ງຊີ້ຜູ້ຮັບແຊັກ ແລະ ລົງວັນທີ.

ການໂອນແຊັກດ້ວຍການສະຫລັກຫລັງ ແມ່ນການໂອນເງິນທັງໝົດທີ່ບົ່ງໄວ້ໃນແຊັກໂດຍບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ.

ມາດຕາ 22. ຜູ້ໂອນແຊັກ

ຜູ້ໂອນແຊັກ ແມ່ນຜູ້ນອບແຊັກໃຫ້ຜູ້ອື່ນດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ ຫລື ບໍ່ມີການເຊັນສະຫລັກຫລັງ.

ມາດຕາ 23. ຜູ້ຮັບໂອນແຊັກດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ

ຜູ້ຮັບໂອນດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ ແມ່ນຜູ້ໄດ້ຮັບແຊັກຕໍ່ຊ່ວງຈາກຜູ້ອື່ນດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ.

ຜູ້ຮັບໂອນດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງອາດຈະແມ່ນບຸກຄົນດຽວ, ຫລາຍຄົນ ຫລື ນິຕິບຸກຄົນກໍໄດ້. ຜູ້ຮັບໂອນມີສິດໂອນຕໍ່ດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງໃຫ້ຜູ້ອື່ນອີກກໍໄດ້. ຜູ້ຮັບໂອນຕອງນໍາແຊັກໄປເປົກເງິນພາຍໃນກໍານົດໜຶ່ງຮ້ອຍແປດສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍເຊັນແຊັກເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 24. ການຍັ້ງຍືນແຊັກ

ທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນສາມາດຍັ້ງຍືນແຊັກເພື່ອຄໍາປະກັນການຈ່າຍເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບແຊັກຕາມຄໍາຮ້ອງຂອງຜູ້ຮັບ ແລະ ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ.

ເມື່ອທະນາຄານໄດ້ຍັ້ງຍືນແຊັກແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ຫົກກັນຊື່ຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍເທົ່າກັບຈໍານວນເງິນທີ່ໄດ້ຍັ້ງຍືນໃບແຊັກນັ້ນໄວ້ເພື່ອລໍຖ້າການຈ່າຍ.

ມາດຕາ 25. ການແຈ້ງຜ່ານແຊັກ

ທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນສາມາດຍັ້ງຍືນຜ່ານແຊັກວ່າໃນບັນຊີຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍມີເງິນຢ່າງແທ້ຈິງ ໃນເວລາທີ່ຜູ້ຖືແຊັກນໍາແຊັກມາສະເຫນີໃຫ້ທະນາຄານຍັ້ງຍືນຜ່ານ.

ໝວດທີ IV

ການຈ່າຍ ແລະ ການປະຕິເສດຈ່າຍ

ມາດຕາ 26. ການຈ່າຍເງິນ

ໃນເມື່ອທະນາຄານໄດ້ຮັບການສະເຫນີຂໍເປົກເງິນຕາມແຊັກ, ທະນາຄານຕ້ອງກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງແຊັກເປັນຕົ້ນ: ລາຍເຊັນ ແລະ ການຕໍ່ເນື່ອງຂອງການເຊັນສະຫລັກຫລັງແຊັກ ແລະ ອື່ນໆ.

ໃນເມື່ອທະນາຄານໄດ້ຮັບການສະເຫນີ ຂໍເປົກເງິນຕາມແຊັກ, ທະນາຄານຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຄໍາຕອບວ່າຈະຈ່າຍຫລືປະຕິເສດການຈ່າຍເງິນ ພ້ອມທັງແຈ້ງເຫດຜົນຂອງການປະຕິເສດພາຍໃນກໍານົດສອງວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ມື້ໄດ້ຮັບການສະເຫນີເປັນຕົ້ນໄປ.

ທະນາຄານທີ່ໄດ້ຮັບການສະເໜີໃຫ້ຈ່າຍເງິນ ມີພົນທະຕ້ອງຈ່າຍເງິນຕາມຈຳນວນທີ່
ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນແຊັກຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ ຖ້າຈຳນວນເງິນທີ່ສົ່ງຈ່າຍ ຫາກມີພຽງພໍຢູ່ໃນບັນຊີ ແລະ
ລາຍເຊັນຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍຖືກຕ້ອງ.

ໃນກໍລະນີເງິນຢູ່ໃນບັນຊີຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍຫາກບໍ່ພຽງພໍຕາມຈຳນວນເງິນທີ່ສົ່ງຈ່າຍ
ໃນໃບແຊັກນັ້ນ ທະນາຄານ ມີສິດປະຕິເສດການຈ່າຍເງິນ.

ມາດຕາ 27. ຜົນຂອງການຈ່າຍ

ເມື່ອທະນາຄານຜູ້ມີໜ້າທີ່ຈ່າຍເງິນ ຫາກເຫັນວ່າມີເງິນຢູ່ໃນບັນຊີຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ
ແລະ ໄດ້ຈ່າຍເງິນໃຫ້ຜູ້ສະເໜີຂໍເບີກເງິນຕາມແຊັກແລ້ວ ຖືວ່າພົນທະຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ
ແຊັກຕົກໄປ.

ມາດຕາ 28. ການປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນ

ທະນາຄານບໍ່ອນຈ່າຍເງິນມີສິດປະຕິເສດການຈ່າຍເງິນໃນກໍລະນີທີ່ເຫັນວ່າແຊັກນັ້ນບໍ່
ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍເຊັ່ນ :

- ລາຍເຊັນຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ ຫລື ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສິດບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
- ແຊັກຜິດສັງເກດ ຫລື ມີຂໍ້ສົງໄສວ່າໄດ້ນາໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍເຊັ່ນ ຜູ້ສົ່ງ
ຈ່າຍຖືກປົບບັງຄັບໃຫ້ສົ່ງຈ່າຍ, ແຊັກຂີດຂ້າ, ເປະເປ້ອນ, ແຊັກມີຂໍ້ສົງໄສວ່າປອມແປງຈຳ
ນວນເງິນ ຫລື ມີຂໍ້ສົງໄສອື່ນໆ;

- ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍບໍ່ມີສິດໃນການສົ່ງຈ່າຍ;
- ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບມອບສິດສົ່ງຈ່າຍ, ເງິນທີ່ເກີນສິດຂອງຕົນໄດ້ຮັບມອບ;
- ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສິດສົ່ງຈ່າຍເງິນຜິດຈາກເປົ້າໝາຍທີ່ເຈົ້າຂອງບັນຊີໄດ້ຕົກລົງໄວ້ກັບ
ທະນາຄານບໍ່ອນຈ່າຍເງິນ;

- ສະກຸນເງິນໃນແຊັກທີ່ສົ່ງຈ່າຍບໍ່ຖືກກັບສະກຸນເງິນທີ່ມີໃນບັນຊີເງິນຝາກ;
- ແຊັກມີລັກສະນະບໍ່ສົມບູນເຊັ່ນ : ແຊັກທີ່ເຊັນດ້ວຍສໍດາ ຫລື ເຊັນຜ່ານກາກບອນ;
ແຊັກບໍ່ມີວັນທີ ຫລື ຂາດຂໍ້ຄວາມໃດໜຶ່ງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 4 ຂອງດໍາລັດສະ
ບັບນີ້;

- ແຊັກບໍ່ມີບັນຊີ ຫລື ບັນຊີຖືກປິດໄປແລ້ວ;
- ບັນຊີຂອງຜູ້ສົ່ງຈ່າຍຖືກອັກໄວ້ດ້ວຍສາເຫດໃດໜຶ່ງ;
- ມີການຄັດຄານການສົ່ງຈ່າຍດ້ວຍສາເຫດໃດໜຶ່ງ;
- ຜູ້ຖືແຊັກໄປສະເໜີເບີກເງິນບໍ່ໄດ້ຮັບການໂອນແຊັກດ້ວຍການເຊັນສະຫລັກຫລັງ
ຫລື ການເຊັນສະຫລັກຫລັງບໍ່ຖືກຕ້ອງ;

ໃນບັນຊີສົ່ງຈ່າຍບໍ່ມີເງິນ ຫລື ຈຳນວນເງິນໃນບັນຊີມີບໍ່ພຽງພໍ ທະນາຄານມີສິດສົ່ງ
ແຊັກຄືນໃຫ້ຜູ້ຖືແຊັກ ແລະ ຕັດສິດບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ແຊັກພາຍໃນໜຶ່ງຢື.

ເຫດຜົນຂອງການປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນຕາແຊັກຈະຂຽນໃສ່ຢູ່ດ້ານຫນ້າ ຫລື ດ້ານ
ຫລັງຂອງໃບແຊັກ ຫລື ຈະຂຽນໃສ່ເອກະສານຕິດຄັດໃສ່ກັບໃບແຊັກກໍໄດ້.

ມາດຕາ 29. ການປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ
ທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນທີ່ປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນຕາແຊັກໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ຕ້ອງຮັບ
ຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກການປະຕິເສດດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 30. ການແຈ້ງການປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນ
ຜູ້ສະເໜີຂໍເປີດເງິນຕາແຊັກທີ່ຖືກປະຕິເສດຈາກທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນມີພັນທະ
ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ເຊັນສະຫລັກຫລັງແຊັກຜູ້ຖືຕົ້ນນັ້ນຊາບພາຍໃນກຳນົດເຈັດວັນລັດຖະການນັບແຕ່ວັນ
ໄດ້ຮັບແຈ້ງການປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນເປັນລາຍລັກອັກສອນເປັນຕົ້ນໄປແລະໃຫ້ປະຕິບັດເຊັ່ນ
ດຽວກັນຕໍ່ໄປຈົນຮອດຜູ້ສົ່ງຈ່າຍ. ກໍລະນີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຊັນສະຫລັກຫລັງຫາກບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້
ຖືດ້ານຕົ້ນຊາບພາຍໃນ ກຳນົດຫ້າວັນລັດຖະການແລ້ວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດ
ຂຶ້ນທັງຫມົດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີເຫດຜົນຢັ້ງຢືນຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກອົງການທີ່ມີສິດອຳນາດ.

ໜວດທີ V

ການເສັຍ, ການລັກ, ການປອມແປງແຊັກ ແລະ ຂໍ້ບັງຄັບໃນການນຳໃຊ້ແຊັກ

ມາດຕາ 31. ການເສັຍ ແລະ ການລັກແຊັກ
ເມື່ອຜູ້ຖື ຫລື ຜູ້ສົ່ງຈ່າຍແຊັກ ຫາກໄດ້ເຮັດແຊັກເສັຍ ຫລື ແຊັກຖືກລັກ ຫລື ຖືກທຳລາຍ
ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນຊາບໃນທັນທີ ເພື່ອສະເໜີບໍ່ໃຫ້ທະນາຄານຈ່າຍ
ເງິນຕາແຊັກໃບນັ້ນ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ ການຄັດຄ້ານການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກ.
ທະນາຄານທີ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນຕາແຊັກທີ່ຖືກລັກ ຫລື ຖືກເສັຍກ່ອນການຄັດຄ້ານຈະບໍ່ມີ
ຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ທະນາຄານບ່ອນຈ່າຍເງິນຫາກຈ່າຍເງິນເມື່ອເຫັນວ່າ
ແຊັກນັ້ນຜິດປົກກະຕິ.

ໃນກໍລະນີທີ່ການຄັດຄ້ານການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກຫາກບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ
ຜູ້ຄັດຄ້ານ ຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

ມາດຕາ 32. ການປອມແປງແຊັກ

ຮູບການປອມແປງແຊັກມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ :

- ການສ້າງໃບແຊັກປອມ;
- ການປອມແປງຕົວເລກ ຫລື ການປອມແປງຈຳນວນເງິນທີ່ຂຽນເປັນຕົວໜັງສືໃນໃບແຊັກ;
- ການປອມແປງລາຍເຊັນ, ການປອມແປງຊື່ຜູ້ຮັບແຊັກ ແລະ ອື່ນໆ.

ຜູ້ປອມແປງແຊັກ, ຜູ້ທີ່ຮູ້ວ່າແຊັກຖືກປອມແປງແຕ່ຫາກເຊັນສະຫລັກຫລັງຕໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ຫລື ຄຳປະກັນໃຫ້ຜູ້ອື່ນຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງອາຍາແລະໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຜູ້ທີ່ໂດຍເຊັນແຊັກພາຍຫລັງການປອມແປງລ້ວນແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຈຳນວນເງິນທີ່ຖືກປອມແປງ ພ້ອມທັງຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 33. ຂໍ້ບັງຄັບໃນການນຳໃຊ້ແຊັກ.

ການຊຳລະພາສີ, ອາກອນ, ຄ່າເຊົ່າ, ສຳປະທານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆ ໃຫ້ອົບປະມານຂອງລັດ ຈະຈ່າຍເປັນເງິນລິດ, ແຊັກ ຫລື ເງິນໂອນກໍໄດ້, ແຕ່ຖ້າຫາກຈຳນວນເງິນຕ້ອງຈ່າຍແຕ່ລະຄັ້ງເທົ່າກັບ ຫລື ຫລາຍກວ່າ ສາມຮ້ອຍພັນກີບ, ຜູ້ຈ່າຍຊຶ່ງແມ່ນຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ຈະຕ້ອງຊຳລະດ້ວຍແຊັກ ຫລື ເງິນໂອນ. ແຊັກເພື່ອການຊຳລະດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກພະນາຄານທຸລະກິດ.

ມາດຕາ 34. ການຊຳລະລະຫວ່າງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ.

ການຊຳລະດ້ານການຄ້າລະຫວ່າງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດດ້ວຍກັນ ທີ່ມີມູນຄ່າເທົ່າກັບ ຫລື ຫລາຍກວ່າ ຫ້າແສນກີບ ຈະຕ້ອງຊຳລະດ້ວຍແຊັກ ຫລື ເງິນໂອນ.

ຫມວດທີ VI

ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ມາດຕາ 35. ການລະເມີດກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ແຊັກ

ການນຳໃຊ້ແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສະແດງອອກດັ່ງນີ້ :

- ການສົ່ງຈ່າຍແຊັກໂດຍບໍ່ມີເງິນ;
- ການປະຕິເສດບໍ່ຍອມຈ່າຍເງິນຕາມແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ;

- ການຄັດຄ້ານການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ;
- ການປ່ອມແປງແຊັກ;
- ການບັງຄັບໃຫ້ເຊັນແຊັກ;
- ການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງໂດຍເຈດຕະນາ;
- ຜູ້ລະເມີດຕໍ່ການຊໍາລະດ້ວຍແຊັກລະຫວ່າງຫົວໜ່ວຍພູລະກິດ.

ມາດຕາ 36. ການສົ່ງຈ່າຍແຊັກໂດຍບໍ່ມີເງິນ

ບຸກຄົນໃດຫາກສົ່ງຈ່າຍແຊັກໂດຍບໍ່ມີເງິນໃນບັນຊີ ຫລື ເງິນບໍ່ຄົບຕາມຈຳນວນທີ່ຂຽນໄວ້ໃນແຊັກໂດຍເຈດຕະນາເພື່ອຊໍາລະໜີ້ສິນຂອງຕົນຈະຮັບຜິດຊອບ ຕາມມາດຕາ 140 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 37. ການປະຕິເສດບໍ່ຍອມຈ່າຍເງິນຕາແຊັກໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ

ທະນາຄານບໍ່ຍອມຈ່າຍເງິນຕາກຳປະຕິເສດບໍ່ຈ່າຍເງິນໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ນາສະເໜີຂໍເປີດເງິນຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

ມາດຕາ 38. ການຄັດຄ້ານການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ

ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ສົ່ງຈ່າຍແຊັກໄປແລ້ວແຕ່ໄປຄັດຄ້ານທະນາຄານເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຈ່າຍເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບເງິນໂດຍອ້າງເຫດຜົນວ່າແຊັກຖືກເສັຍ, ຖືກທຳລາຍ ຫລື ຖືກລັກ ແລະ ອື່ນໆ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕາມ ມາດຕາ 111 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 39. ການປ່ອມແປງແຊັກ

ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ປ່ອມແປງແຊັກ ເຊັ່ນ ປ່ອມແປງລາຍເຊັນ, ປ່ອມຊື່, ປ່ອມແປງຈຳນວນເງິນໃນແຊັກ, ສ້າງແຊັກປ່ອມ ແລະ ອື່ນໆຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕາມມາດຕາ 140 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 40. ການບັງຄັບໃຫ້ເຊັນແຊັກ

ບຸກຄົນໃດບັງຄັບໃຫ້ຄົນອື່ນເຊັນແຊັກເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕາມມາດຕາ 90 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 41. ການຈ່າຍເງິນຕາແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງໂດຍເຈດຕະນາ

ບຸກຄົນໃດຫາກຈ່າຍເງິນຕາແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງໂດຍເຈດຕະນາຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງອາຍາ ໃນສະຖານເປັນຜູ້ສົ່ງຮ່ວມຄິດໃນການສັ່ງໂກງຊັບ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕາມມາດຕາ 111 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ຖ້າຫາກໄດ້ຈ່າຍເງິນຕາແຊັກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສີຍຫາຍ.

ມາດຕາ 42. ຜູ້ລະເມີດຕໍ່ການຊໍາລະດ້ວຍແຊັກລະຫວ່າງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ
ຜູ້ລະເມີດຕໍ່ການຊໍາລະດ້ວຍແຊັກລະຫວ່າງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດດ້ວຍກັນ ໂດຍອີງຕາມ
ມາດຕາ 34 ຂອງດໍາລັດສະບັບນີ້ ຈະຖືກປັບໂຫມຫ້າສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈໍານວນເງິນທີ່ໄດ້ລະເມີດ.

ມາດຕາ 43. ອາຍຸຄວາມໃນການຮ້ອງຟ້ອງ
ການຮ້ອງຟ້ອງທາງອາຍາກ່ຽວກັບການລະເມີດລະບຽບການໃນການນໍາໃຊ້ແຊັກໃຫ້
ດໍາເນີນພາຍໃນກໍານົດໜຶ່ງປີນັບແຕ່ວັນທີ່ອາຍຸແຊັກໄດ້ສິ້ນສຸດລົງເປັນຕົ້ນໄປ; ສໍາຫລັບການ
ຮ້ອງຟ້ອງທາງແພ່ງໃຫ້ດໍາເນີນພາຍໃນກໍານົດສອງປີນັບແຕ່ວັນທີ່ອາຍຸຂອງແຊັກໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ
ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຫມວດທີ VII

ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ.

ມາດຕາ 44. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ນອບໃຫ້ທະນາຄານແຫ່ງ ສ ປ ລາວ, ກະຊວງການເງິນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ
ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດໍາລັດສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 45. ຜົນສັກສິດ
ດໍາລັດສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ວັນລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ. ທຸກຂໍ້ກໍານົດກົດລະບຽບ
ທີ່ຂັດກັບດໍາລັດສະບັບນີ້ລ້ວນແຕ່ຖືກຍົກເລີກ.

ວຽງຈັນ, ວັນທີ 22 OCT 1996

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ.

ທ້າວ ສິມບໍດອນ